

PM 2 2024-12-11 SLUTLIG BEDÖMNING

Fråga om snedvridning av konkurrensen genom direkttilldelning i strid mot bestämmelserna om offentlig upphandling (otillåten direktupphandling).

En regionkommun har utan föregående annonserad upphandling slutit avtal direkt med ett privat företag om köp av julpresentkort till personalen för totalt 8 miljoner kronor.

Region Uppsala (nedan Regionen) har i november 2022 slutit avtal direkt med ett privat företag (nedan Presentkortsutgivaren) om köp av julpresentkort till personalen.

Regionstyrelsen beslutade vid sammanträde den 8 november 2022 att uppdra till regiondirektören att, till en kostnad av 8 miljoner kronor, se till att alla medarbetare i Regionen får en julgåva till ett värde av 500 kronor från arbetsgivaren.¹ Enligt uppgift genomförde Regionen därefter en undersökning av potentiella leverantörer i syfte att identifiera vilka som skulle kunna leverera presentkort enligt Regionens krav.² Mot bakgrund av resultatet av denna undersökning inhämtade Regionen anbud från två leverantörer, däribland Presentkortsutgivaren,³ varvid Regionen bedömde att endast Presentkortsutgivaren kunde tillhandahålla presentkort enligt uppställda krav. Regionen beslutade därefter att acceptera Presentkortsutgivarens anbud.⁴

Någon skriftlig kontraktshandling som närmare dokumenterar det avtal som härigenom ingåtts har inte tecknats mellan parterna. Såvitt framkommit innebär avtalet att Presentkortsutgivaren⁵ ska leverera 15.850 "SuperPresentkort" med ett nominellt värde om 500 kronor per kort för vilka Regionen ska betala totalt 8 miljoner kronor, varav 313.600 kronor uppges avse ersättning för Presentkortsutgivarens administrativa arbete med korten.⁶ Presentkortsutgivaren ska bland annat se till att "SuperPresentkort" kan växlas mot varor och tjänster i form av bland annat fysiska produkter på företagets hemsida på Internet.⁷

Någon annonserad anbudsinfordran har inte föregått köpet av presentkort, vilket såvitt får förstås har skett genom tillämpning av regelverket för *direktupphandling*.⁸ Till grund för valet av detta förfarande har Regionen åberopat att kontraktsvärdet av upphandlingen uppgår till högst 313.600 kronor, vilket understiger direktupphandlingsgränsen 700.000 kronor,³⁴ eftersom upphandlingen endast avser förmedling av värdehandlingar och inte leverans av varor eller tjänster samt att det har uppstått tidsbrist för att hinna säkerställa 2022 års julgåva till de anställda.⁹

Inräknas även värdet av sådana varor och tjänster som kan växlas mot presentkortet kan upphandlingens aktuella kontraktsvärde dock uppskattas till c:a 6.4 miljoner kronor, exklusive lagstadgad mervärdesskatt (moms).

Efter det att Konkurrensverket beslutat ingripa mot förfarandet, har Regionen dömts att betala upphandlingsskadeavgift, som är ett slags böter, med ett belopp om 600.000 kronor.¹⁰

¹ Regionstyrelsen i Uppsala, beslut vid sammanträde den 8 november 2022 (RS § 148/22) dnr. RS 2022-00001.

² Se Direktupphandlingsformulär "*Direktupphandling Dokumentation*" dnr. RK2022/00191 (RS 2022-00001-01), daterat den 23 november 2022 samt Konkurrensverkets utredning i ärende nr. 693/2023 med ansökan den 17 oktober 2023 om upphandlingsskadeavgift, punkten 4. Regionen krav på presentkortet har angivits enligt följande: -Julgåvan ska inte kunna bytas in mot pengar. - Julgåvan måste täcka in så många intresseområden som möjligt för Regionens anställda.- Julgåvan ska kunna nyttjas inom hela Uppsala län. - Leverantören ska kunna leverera julgåvan fysiskt till alla anställda.

³ Anbud från Presentkortsutgivaren till Regionen, daterat den 15 november 2022, jämte företagets administrativa föreskrifter.

⁴ E-postmeddelande från Regionen till Presentkortsutgivaren den 24 november 2024.

⁵ Se Presentkortsutgivarens anbud (fotnot 3) samt Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift (fotnot 2), punkten 22.

⁶ Se Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift (fotnot 2), punkten 7, "*Vad kommunen anfört*".

⁷ Presentkortsutgivaren ska enligt avtalet inte hållas återbetalningsskyldig för Superpresentkort som inte utnyttjas.

⁸ Med *direktupphandling* avses ett förfarande enligt 19 a kap. LOU där den upphandlande myndigheten vänder sig direkt till viss leverantör.

⁹ se Konkurrensverkets ansökan om upphandlingsskadeavgift (fotnot 2) samt Förvaltningsrätten i Uppsalas dom av den 22 april 2024 i mål nr. 640-23, reciten, sid. 5.

¹⁰ Kammarrätten i Stockholms dom av den 16 oktober 2024 i mål nr. 2651-24 samt Förvaltningsrätten i Uppsalas dom av den 22 april 2024 i mål nr. 640-23.

Gällande rätt

Julgåvor av mindre värde som ges till anställda¹¹ är enligt 11 kap. 14 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) skattefria. Enligt Skatteverkets anvisningar¹² tillåts normalt sådan skattefri gåva endast om värdet inte överstiger 500 kronor, inklusive moms. Angiven skattefrihet gäller dock inte för gåvor som lämnas i pengar¹³ utan enbart rena naturaprestationer eller värdebevis som kan växlas till sådana prestationer i form av varor eller tjänster.¹⁴ Detta medför enligt Skatteverket att betalningen för gåvan måste ske direkt till den som erbjuder varan eller tjänsten.¹⁵ Den ovan anvisade möjligheten att lämna gåvor av mindre värde innefattar inte undantag från lagstadgad upphandlingsskyldighet, vilket tydliggjorts av Konkurrensverket.¹⁶

Med *offentlig upphandling*¹⁷ avses varje åtgärd som vidtas i syfte att anskaffa bland annat varor eller tjänster genom tilldelning av kontrakt.¹⁸ Enligt svensk nationell och unionsrättslig praxis¹⁹ utgör varje sådan åtgärd som vidtas på sätt som kan medföra rättslig verkan en upphandling som kan bli föremål för ansökan om överprövning. Tidpunkten för när en upphandling ska anses påbörjad inträder då myndigheten beslutat inleda en anskaffning och detta har kommit till kännedom utåt genom att myndigheten tagit någon form av extern kontakt i detta syfte.

Upphandling som har påbörjats efter den 1 januari 2017 regleras genom lagen (2016:1145) om offentlig upphandling – LOU – och det s.k. LOU-direktivet (2014/24/EU).²⁰ Bestämmelserna är generellt tillämpliga på åtgärder som vidtas av upphandlande myndigheter i syfte att anskaffa varor och tjänster.²¹

Regionkommuner innefattar sådana kommunala *upphandlande myndigheter* som har att följa lagens bestämmelser vid sina anskaffningar.²²

Syftet med de upphandlingsrättsliga regelverken är att säkerställa efterlevnaden av unionsrättens bestämmelser om etableringsfrihet och rörlighet mellan medlemsstaterna²³ samt att motverka korruption i offentlig verksamhet.²⁴ Det har i 4 kap. 1 § LOU därför införts ett antal grundläggande principer, vilka oavsett förfarande²⁵ ska iakttas vid offentlig upphandling, däribland krav på *likabehandling och ickediskriminering samt öppenhet (transparens)*.²⁶

¹¹ Gåvor enligt bestämmelserna ska ges till alla anställda eller till en större grupp av anställda för att reglerna om skattefrihet överhuvudtaget ska vara tillämpliga (se prop. 1987/88:52 sid.51 samt prop. 2019/20:166 sid. 135).

¹² Se Skatteverkets allmänna råd om vissa förmåner för beskattningsåret 2022 (SKV A 2021:36) punkten 1.4, "Gåvor till anställda". Tidigare fanns under perioden 2020-2021 en tillfällig lag (SFS 2020:374) som medgav extra skatte- och avgiftsfrihet för bland annat gåvor till anställda till ett värde upp till 1.000 kronor Dessa bestämmelser upphörde dock att gälla vid utgången 2021.

¹³ Se 3 § andra stycket lagen om tillfällig skatte- och avgiftsfrihet samt 11 kap. 14 § andra stycket inkomstskattelagen.

¹⁴ Som pengar anses enligt Skatteverkets allmänna råd (se fotnot 12 ovan) även andra betalningsmedel såsom check, postväxel och presentkort som kan bytas ut mot pengar.

¹⁵ Se Skatteverkets anvisning på hemsidan: www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/323999.html.

¹⁶ Konkurrensverkets hemsida: www.konkurrensverket.se/nyhetsbrevsartiklar/tillfallig-lag-undantar-inte-fran-annonseringsplikt-enligt-lou/.

¹⁷ Legaldefinitionen av en upphandling framgår av 1 kap. 2 § LOU se även prop. 2015/16:195, del 1, s. 320 ff. Av lagförarbetena framgår även att det vid bedömningen om en upphandling föreligger saknas betydelse om anskaffningen ska eller har avslutats genom ett dokument som uppfyller kriterierna för att betraktas som ett kontrakt - se prop. 2015/16:195, del 1, tredje stycket på s. 318.

¹⁸ Med *kontrakt* avses enligt 1 kap. 15 § LOU ett skriftligt avtal med ekonomiska villkor som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer och avser bland annat leverans av varor eller tillhandahållande av tjänster.

¹⁹ Se EU-domstolens dom i *Stadt Halle*, C-26/03, EU:C:2005:5, se även Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i HFD 2013 ref. 31.

²⁰ Europaparlamentets och Rådets direktiv (2014/24/EU) av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG.

²¹ Se 1 kap. 2 § LOU.

²² För legaldefinitionen av upphandlande myndighet, se 1 kap. 22 § LOU.

²³ Kraven på etableringsfrihet och fri rörlighet av varor och tjänster enligt artiklarna 18, 49 och 56 i Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF).

²⁴ Se bl.a. betänkandet SOU 2018:44 med där angivna rättskällor.

²⁵ Se 4 kap. 1 och 2 § LOU samt HFD 2018 ref. 60 med särskilt yttrande av justitierådet Nord, jfr. 19 kap 2 § och 19 a kap. 8 § LOU.

²⁶ De grundläggande principer som här åsyftas följer av avdelning IV FEUF – (tidigare EG-fördragets art. 28–30 och 43–55 EG). Angående innebörden av de grundläggande principernas, se bl.a. prop. 2006/07:128, s. 132 samt prop. 2015/16:195, avsnitt 9.1, s. 426 ff.

Av dessa följer att alla leverantörer²⁷ ska behandlas likvärdigt och ges lika möjlighet till sådan insyn att de i konkurrens med andra leverantörer kan lämna anbud utifrån samma villkor. Samtliga leverantörer ska ges samma relevanta information vid samma tillfälle.²⁸ Enligt vad Högsta förvaltningsdomstolen uttalat i HFD 2012 ref. 48 är det nämligen en av regelverkets viktigaste funktioner att säkerställa leverantörernas lika förutsättningar att kunna lämna konkurrenskraftiga anbud. I 4 kap. 2 § LOU finns därför en förtydligande bestämmelse enligt vilken en upphandling inte får utformas i syfte att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt. De ovan redovisade principerna omfattar även förfaranden som annars ligger utanför det direktivstyrda regelverket, och ska tillämpas även vid exempelvis tillåten direktupphandling.²⁵

Om *kontraktsvärdet* av en varuupphandling bedöms överstiga vid varje tidpunkt gällande tröskelvärde – som 2022 uppgick till 2.236.231 kronor²⁹ – ska förfarandet handläggas enligt de direktivstyrda bestämmelserna i 1-18 kap. LOU. Värdeberäkningen ska ske till det totala belopp som enligt den upphandlande myndighetens uppskattning ska betalas för de kontrakt som ingår i upphandlingen.³⁰

I fråga om presentkort eller motsvarande gåvokort ska enligt vad Konkurrensverket angivit³¹ det totala värdet av korten jämte eventuell förmedlingsavgift räknas in vid en kontraktsvärdesbedömning. Även i rättspraxis har kontraktsvärdet beräknats utifrån det fulla värde som ska betalats för presentkortet och upphandlande myndigheter som köpt julpresentkort direkt och utan föregående annonserad upphandling har dömts för överträdelse av LOU.³²

Direktupphandling, där en upphandlande myndighet vänder sig direkt till en viss leverantör eller ett urval av leverantörer, får i fråga om varor endast tillämpas om upphandlingens värde understiger gällande tröskelvärde (2.236.231 kronor)²⁹ och det kan visas föreligga särskilda undantagsförutsättningar,³³ såsom exempelvis lågt värde.³⁴ Även om förutsättningarna för direktupphandling är uppfyllda ska den upphandlande myndigheten se till att behandla alla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt och i enlighet med de grundläggande principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.³⁵ Om direktupphandlingens värde överstiger 100.000 kronor ska myndigheten också löpande dokumentera genomförandet på ett tillräcklig sätt för att kunna motivera sina beslut under förfarandets samtliga skeden.³⁶

²⁷ Med *leverantörer* avses enligt 1 kap. 16 § LOU näringsidkare som på marknaden tillhandahåller aktuella varor eller tjänster.

²⁸ Prop. 2006/07:128, s 132, samt EU-domstolens domar i *Succhi di Frutta* (C-496/99), EU:C:2004:236, pp. 108-111, *SIAC Construction* (C-19/00) EU:C:2001:553, p. 42 och i *Cartiera dell'Adda* (C-42/13) EU:C:2014:2345, p. 44, se även domstolens avgörande i *Connexion Taxi* (C-171/15) EU:C:2016:948, pp. 39 och 40.

²⁹ Vad som vid varje tidpunkt utgör gällande *tröskelvärden* fastställs av EU-kommissionen och tillkännages enligt 5 kap. 1 § LOU löpande av regeringen i Svensk författningssamling. Gällande tröskelvärde för varukontrakt som tilldelas av upphandlande myndigheter som inte är centrala upphandlande myndigheter (bland annat kommuner) uppgick 2022 till 2.236.231 kronor - se regeringens tillkännagivande (2022:190) om tröskelvärden vid offentlig upphandling.

³⁰ 5 kap. 3 § LOU.

³¹ Se Konkurrensverkets meddelande på hemsidan (fotnot 16), avsnittet ”*Tänk på att*”.

³² Förutom kammarrättens dom i nu aktuell upphandling (fotnot 10) se Förvaltningsrätten i Karlstads dom av den 21 juni 2023 i mål nr. 2785-22 där Region Värmland dömdes att betala 1,290 miljoner kronor i upphandlingsskadeavgift . se också Konkurrenskommissionens utredning KKO 20-013 i samma ärende.

³³ För möjlighet till undantag för direktupphandling, se 19 a kap. 2-7 §§ LOU.

³⁴ Direktupphandling får enligt 19 a kap. 2 § LOU användas om värdet av upphandlingen beräknas understiga 700.000 kronor.

³⁵ 19 a kap. 8 § LOU.

³⁶ 19 a kap. 11 § LOU, enligt vilken dokumentationen ska vara slutförd senast 30 dagar efter att myndigheten har ingått avtal eller fattat beslut om att avbryta upphandlingen.

Vid tillämpning av det direktivstyrda regelverket ska som regel ett meddelande om upphandlingen skickas till Europeiska kommissionen för publicering i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) och i databasen TED.³⁷ Undantag från kravet på annonserad upphandling (direkt tilldelning)³⁸ kan dock komma ifråga om något av följande förutsättningar är uppfyllda.

- det har vid en tidigare genomförd annonserad upphandling inte lämnats några lämpliga anbud, eller enbart ogiltiga eller oacceptabla anbud,³⁹
- det föreligger en *synnerlig brådska*, grundad på omständigheter som varken kan tillskrivas eller har kunnat förutses av den upphandlande myndigheten och som har gjort det omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid ett ordinarie annonserat förfarande (inklusive påskyndat förfarande).⁴⁰
- syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller konstnärlig prestation,⁴¹
- det av tekniska skäl inte finns någon konkurrens,⁴² eller det som ska anskaffas skyddas av ensamrätt⁴³ och därför endast kan tillhandahållas av en viss leverantör,
- upphandlingen gäller vissa nödvändiga och brådskande kompletterande varor som framställs endast för forsknings-, experiment-, studie- eller utvecklingsändamål,⁴⁴
- upphandlingen gäller kompletterande leveranser av varor⁴⁵ eller varor som är noterade och omsätts på en råvarumarknad,⁴⁶ eller
- det är möjligt att anskaffa varor eller tjänster på särskilt förmånliga villkor i samband med att leverantören upphör med sin verksamhet eller är föremål för ett obeståndsförfarande.⁴⁷

Enligt den allmänna s.k. *försiktighetsprincipen* i EU-domstolens fasta praxis ska varje möjlighet till undantag från de regler som avser att säkerställa effektiviteten av de rättigheter som ges i de unionsrättsliga fördragen inom området för offentlig upphandling tolkas *restriktivt* och det ankommer på den upphandlande myndigheten att bevisa de särskilda omständigheter som motiverar sådant undantag.⁴⁸

När det gäller otillåten direkttilldelning har bland annat EU-domstolen uttalat att detta utgör den ”*allvarligaste överträdelsen av unionslagstiftningen om offentlig upphandling som en upphandlande myndighet kan begå*”.⁴⁹ Ett avtal som på detta sätt har kommit till utan iakttagande av kravet på annonsering kan förklaras ogiltigt av allmän förvaltningsdomstol.⁵⁰ Domstol kan även på talan av Konkurrensverket⁵¹ besluta att en särskild *upphandlingsskadeavgift* ska betalas av den upphandlande myndigheten.⁵² En sådan straffavgift ska beräknas till lägst 10.000 och högst 10 miljoner kronor⁵³, dock inte högre än tio procent av kontraktsvärdet.⁵⁴

³⁷ 10 kap. 1 § LOU samt 2 § upphandlingsförordningen (2016:1162).

³⁸ Med *direkt tilldelning* avses här tillämpning av ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 12-19 § LOU.

³⁹ 6 kap. 12 och 13 §§ LOU.

⁴⁰ 6 kap. 15 § LOU – vid ett *påskyndat förfarande* får enligt 11 kap. 10 § punkten 2 LOU anbudstiden reduceras till 15 dagar från den tidpunkt då annonsen om upphandling skickades för publicering.

⁴¹ 6 kap. 14 § punkten 1 LOU.

⁴² 6 kap. 14 § punkten 2 LOU. Den uppgivna ensamsituationen får inte bero på en på en konstruerad avgränsning av förutsättningarna för upphandlingen, där den upphandlande myndigheten själv skapat bristen på konkurrens genom att utforma förutsättningarna för upphandlingen på så sätt att bara en viss leverantör kan komma ifråga- se prop. 2015/16:195, s. 998 samt skäl 50 till LOU-direktivet (2014/24/EU).

⁴³ 6 kap. 14 § punkten 3 LOU. Undantaget för *ensamrätt* avser enbart fall där kontraktet till följd av legala ensamrätter som patent- och upphovsskyddade rättigheter, lagliga monopol eller motsvarande kan fullgöras av ”*endast en viss leverantör*”.

⁴⁴ 6 kap. 17 § första stycket 1 LOU.

⁴⁵ 6 kap. 17 § första stycket 2 LOU. Ett sådant kontrakt får enligt andra stycket i samma paragraf gälla under längre tid än tre år endast om det finns särskilda skäl.

⁴⁶ 6 kap. 17 § första stycket 3 LOU.

⁴⁷ 6 kap. 17 § första stycket 4 LOU.

⁴⁸ Se bl.a. EU-domstolens dom i *kommissionen mot Italien* (C-157/06) EU:C:2008:530, p. 23 jämte där noterad praxis.

⁴⁹ Se bl.a. EU-domstolens dom i *Stadt Halle* (C-26/03) EU:C:2005:5, p 37, se även skäl 13 till Europaparlamentets och Rådets direktiv (2007/66/EG) av den 11 december 2007 om ändring av rådets direktiv 89/665/EEG och 92/13/EEG vad gäller effektivare förfaranden för prövning av offentlig upphandling.

⁵⁰ Se 20 kap. 13 § LOU. Ansökan om ogiltighet ska enligt 20 kap. 17 § LOU ha kommit in till rätten inom sex månader från det att avtalet slöts.

⁵¹ Talan om upphandlingsskadeavgift ska vara väckt inom sex månader från lagakraftvunnen dom avtalsogiltighet eller i annat fall senast ett år från den tidpunkt då avtalet slöts, se 21 kap. 7 § LOU i lydelse före den 1 januari 2024.

⁵² Se 21 kap. 2 § LOU i lydelse före den 1 januari 2024, numera äger Konkurrensverket besluta om att direkt påföra upphandlingsskadeavgift.

⁵³ Numera uppgår detta maxbelopp till 20 miljoner kronor för upphandlingar som har påbörjat efter den 1 januari 2024.

Yttrande

Regionen har i ett yttrande över en promemoria med en preliminär bedömning som upprättats i ärendet bl.a. anfört följande. Regionstyrelsen beslutade den 8 november att alla anställda vid regionen skulle få en julgåva i form av presentkort värt 500 kronor, särskilt med hänsyn till de mycket allvarliga förhållanden under vilka stora delar av personalen varit tvungen att arbeta under covidpandemin. På grund av tidsbrist valde Regionen att rikta förfrågan till ett antal leverantörer och valde Presentkortsgivaren som den leverantör vars Superpresentkort ansågs bäst motsvara Regionens krav.

Sedan Konkurrensverket inlett ett tillsynsärende med anledning av denna direktupphandling samt väckt talan mot Regionen invände Regionen att det direktupphandlade avtalet skulle värderas till 313.600 kronor, motsvarande själva förmedlingskostnaden. Superpresentkortet var enligt Regionen att betrakta som ett värdebevis. Såväl förvaltningsrätt som kammarrätt gick dock på Konkurrensverkets linje och utdömde upphandlingsskadeavgift. Regionen har därefter inte överklagat kammarrättens dom.

Upplysningsvis har Regionen inte lämnat någon julgåva till de anställda 2023 och har för 2024 års julgåva annonserat upphandling i enlighet med LOU.

Slutlig bedömning

Konkurrenskommissionen är en oberoende expertgrupp som uppmärksammar och motverkar fall där offentliga organ genom överträdelse av lag, genom subventioner eller genom att blanda samman myndighetsutövning med annan verksamhet snedvrider konkurrensen.

Regionen är som upphandlande myndighet skyldig att iaktta det upphandlingsrättsliga regelverk som bland annat syftar till att motverka risk för korruption i offentlig verksamhet. Av utredningen i ärendet framgår att Regionen beslutat köpa personalgåvor, i form av presentkort till sina medarbetare, direkt från Presentkortsgivaren och utan föregående annonserad anbudsinfordran. Förfarandet har av Regionen handlagts som en direktupphandling. Till stöd för detta har Regionen, såvitt förstås, utgått från ett kontraktvärde motsvarande endast den administrativa kostnad på 313.600 kronor som ska betalas till Presentkortsgivaren.

Värdet av upphandlingen begränsar sig dock inte till detta, utan även värdet av de varor och tjänster som ska kunna växlas mot presentkortet ska räknas med. Enligt vad som framkommit uppgår detta värde till totalt 8 miljoner kronor inklusive moms, vilket ger ett uppskattat kontraktvärde för upphandlingen på c:a 6,4 miljoner kronor, exklusive moms. Vid detta förhållande har regelverket för direktupphandling överhuvudtaget inte kunnat tillämpas.

Förutsättningarna för något annat i LOU förekommande undantag från skyldigheten att annonsera upphandlingen är heller inte uppfyllda.

Regionen har bland annat i yttrande till Konkurrenskommissionen åberopat tidsbrist. Den omständigheten att julen regelmässigt inträffar en gång om året, den 24-26 december, bör dock rimligen ha kunnat förutses av Regionen. Den eventuella tidsbrist som kan ha uppkommit i november för att i tid hinna säkerställa 2022 års julgåva till de anställda kan således tillskrivas bristande planering hos myndigheten och medger inte undantag för direkt tilldelning.

Upphandlingen skulle istället rätteligen ha annonserats med möjlighet för även andra leverantörer än dem som Regionen bjudit in att lämna anbud. Eftersom så inte har skett finns det anledning att rikta kritik mot Regionen för överträdelse av LOU och de grundläggande principerna om likabehandling och öppenhet (insyn/transparens) som bland annat syftar till att motverka korruption i offentlig verksamhet. Den omständigheten att Regionen inte lämnat julgåva till sina anställda under 2023 samt numera upphandlar 2024 års julgåva kan inte medföra annan bedömning. Regionen har dömts att betala upphandlingsskadeavgift, som är ett slags böter, om 600.000 kronor för denna lagöverträdelse.

⁵⁴ Se 21 kap. 4 § LOU, i lydelse före den 1 januari 2024. I normalfallet uttas en avgift motsvarande 7 procent av kontraktsvärdet.